

Studiju kursa nosaukums
Sabiedrības ilgtspēja un vides pārvaldība
(maģistri)

Autors	Dabaszinātņu maģistrs vides zinātnē, lektors Ivo Lemšs
LAIS kods	
Pārbaudes forma	Ieskaite / tests
Kredītpunkti (ECTS kredītpunkti)	2 KP
Kopējais kontaktnodarbību skaits	12
Lekciju skaits	12
Nepieciešamās zināšanas kursa uzsākšanai	Ķīmija, bioloģija, dabas zinātnes vidusskolas kursa apmērā
Studiju programmas daļa	Vispārizglītojošie mācību kursi

Studiju kursa mērķi (ietver arī civilās aizsardzības jautājumus)

Kursa mērķis ir veidot izpratni par ilgtspējīgas attīstības nodrošināšanu un vides pārvaldības nozīmi, veicinot izpratni par antropogēnās ietekmes ietvaru, būtiskumu un attīstību.

Kursa mērķis ir veidot izpratni par iespējamām dabas un cilvēka (antropogēnas) darbības rezultātā izraisītām katastrofām un tehnogēnām avārijām. Veidot sistemātisku uztveri par civilās aizsardzības pasākumu kopumu, ko īsteno valsts un pašvaldību institūcijas un sabiedrība, lai nodrošinātu cilvēku, vides un īpašuma drošību, kā arī īstenotu atbilstošu rīcību katastrofas un katastrofas draudu gadījumā.

Studiju rezultāti

Studiju kursa apgūšanas rezultātā studējošais:

- spēj izprast ilgtspējīgas attīstības nozīmi, ekonomiskās izaugsmes, sabiedrības un vides pārvaldības integrēšanu ilgtspējīgas attīstības nodrošināšanā, var izteikt viedokli un piedalīties diskusijās par galvenajiem principiem, problēmām un mūsdienīgiem risinājumiem saistībā ar vides aizsardzību;
- prot veikt dabas, vides, ekonomikas un sociālo problēmu novērtējumu, kā arī izprast vides stāvokli Latvijā un Eiropā (daļēji arī pasaulē), apzināt vietējos un nacionālos resursus un izprot vides ētikas jēdziena nozīmi caur “zaļās” domāšanas prizmu.

Ir apguvis zināšanas par:

- civilās aizsardzības sistēmas struktūru, tiesisko regulējumu, organizāciju un vadību;
- valsts, pašvaldību, juridisko un fizisko personu uzdevumiem, tiesībām un pienākumiem civilās aizsardzības jomā;
- paaugstinātas bīstamības objektiem (turpmāk – objekts), tā īpašnieka vai tiesiskā valdītāja pienākumiem un tiesībām;
- pašvaldību civilās aizsardzības komisijām;
- civilās aizsardzības pasākumu plānošanu;

- apdraudējuma riska novērtēšanu;
- bīstamām vielām, to klasifikāciju un prasībām to glabāšanai un pārvadājumiem;
- starptautiskās palīdzības lūgšanu un sniegšanu;
- individuālajiem aizsardzības līdzekļiem katastrofas gadījumā (piemēram, filtrējošas gāzmaskas, pretķīmiskie aizsargtērpi);
- īpašajiem tiesiskajiem režīmiem (ārkārtējo situāciju un izņēmuma stāvokli);
- pirmās palīdzības sniegšanas prasmes dzīvībai kritiskās situācijās (piemēram, bīstamas asiņošanas apturēšana, atdzīvināšanas pasākumi), kā arī palīdzības izsaukšanu.

Studējošo patstāvīgā darba organizācijas veids

Studentu patstāvīgais darbs ietver:

- regulāru studiju kursa vielas apgūšanu, izmantojot lekciju materiālus, mācību literatūru, elektroniskās references (tai skaitā normatīvos aktus (pieejami latviešu un angļu valodā) www.likumi.lv);
- uzdevumu (mājas darbu) sagatavošana un iesniegšana noteiktā termiņā.
- praktiskais darbs.

Studiju rezultātu vērtēšana

Gala rezultātu veido:

- Ekoloģiskās pēdas mērījums, 10 tēzes – 10%;
- Praktiskais darbs – 10%.
- Tests – 80%.

Studiju kursa saturs

N.p.k.	Tēmas nosaukums
1.	Ilgtspējīga attīstība, tās nozīme ikdienas dzīvē. ES-27 vides politikas mērķi.
2.	Aprites ekonomika, tās elementi. Kādus atslēgas vārdus ietver ilgtspējīga attīstība?
3.	Ilgtspējīgas attīstības jēdziens Ekoloģiskā pēda Globalizācija un globālisms
4.	Starptautisko organizāciju (PB, SVF, PTO u.c.) un valstu loma ilgtspējīgas attīstības nodrošināšanā Privātā sektora loma ilgtspējīgas attīstības nodrošināšanā NVO loma ilgtspējīgas attīstības nodrošināšanā Gaisa piesārņojums Ūdens piesārņojums Migrācija Valstu BTI indekss Klimata pārmaiņas Vides problēmas – piemēri
5.	Vides ētika Vides tiesības Zaļā domāšana

N.p.k.	Tēmas nosaukums
	Vides aizsardzība
6.	Latvijas vides politikas spektrs Latvijas vides pārvaldība
7.	Civilās aizsardzības tiesiskais regulējums Uzdevumi, tiesības un pienākumi civilajā aizsardzībā
8.	Civilās aizsardzības plāns
9.	Paaugstinātas bīstamības objekti (rūpniecisko avāriju risku novērtēšana)
10.	Bīstamās ķīmiskās vielas Katastrofas. Katastrofu pārvaldība, tai skaitā starptautiskā palīdzība
11.	Pirmā palīdzība un palīdzības izsaukšana
12.	Ieskaite – tests (Moodle)

Studiju kursa kalendārais plāns

Nodarbības numurs	Tēmas nosaukums	Nodarbības veids (lekcijas, semināri, praktiskās nodarbības, laboratorijas darbi), akadēmisko stundu skaits
1.	Ilgtspējīga attīstība, tās nozīme ikdienas dzīvē ES-27 vides politikas mērķi	lekcija, praktisks uzdevums
2.	Aprites ekonomika, tās elementi. Kādus atslēgas vārdus ietver ilgtspējīga attīstība?	lekcija, praktisks uzdevums
3.	Ilgtspējīgas attīstības jēdziens Ekoloģiskā pēda Globalizācija un globālisms	lekcija, praktisks uzdevums
4.	Starptautisko organizāciju (PB, SVF, PTO u.c.) un valstu loma ilgtspējīgas attīstības nodrošināšanā Privātā sektora loma ilgtspējīgas attīstības nodrošināšanā NVO loma ilgtspējīgas attīstības nodrošināšanā Gaisa piesārņojums Ūdens piesārņojums Migrācija Valstu BTI indekss Klimata pārmaiņas Vides problēmas – piemēri	lekcija

Nodarbības numurs	Tēmas nosaukums	Nodarbības veids (lekcijas, semināri, praktiskās nodarbības, laboratorijas darbi), akadēmisko stundu skaits
5.	Vides ētika Vides tiesības Zaļā domāšana Vides aizsardzība	lekcija
6.	Latvijas vides politikas spektrs Latvijas vides pārvaldība	lekcija, praktisks uzdevums
7.	Civilās aizsardzības tiesiskais regulējums Uzdevumi, tiesības un pienākumi civilajā aizsardzībā	lekcija
8.	Civilās aizsardzības plāns	lekcija
9.	Paaugstinātas bīstamības objekti (rūpniecisko avāriju risku novērtēšana)	lekcija, praktisks uzdevums
10.	Bīstamās ķīmiskās vielas Katastrofas. Katastrofu pārvaldība, tai skaitā starptautiskā palīdzība	lekcija
11.	Pirmā palīdzība un palīdzības izsaukšana	lekcija
12.	Ieskaite – tests (Moodle)	Moodle vide

Pamatliteratūra:

1. Römpezyk, E. 2007. Gribam ilgtspējīgu attīstību. Aģentūra DUE, Rīga.
2. Kļaviņš, M., Nikodemus, O., Segliņš, V., Melecis, V., Vircavs, M., Āboliņa, K. 2008. Vides zinātne. LU akadēmiskais apgāds, Rīga.
3. Kļaviņš, M. 2009. Vides piesārņojums un tā iedarbība. LU Akadēmiskais apgāds, Rīga.
4. Ingremis, D.B., Pārksa, Dž.E. 2011. Ceļvedis ētikā. Dienas grāmata, Rīga.
5. Strautmanis, J. 2003. Vides ētika un vides tiesības. Zvaigzne ABC, Rīga.
6. Meseršmits, K., Meiere, S., Ūsiņa, E. 2003. Eiropas vides tiesības. NIMS, Rīga.
7. Kļaviņš, M., Roska, A. 1998. Toksiskās vielas vidē. LU, Rīga.
8. Kusiņš, J., Kļava, G. 2011. Civilā aizsardzība. Drukātava, Rīga.
9. Lehtonens, J., Siliņa, R., Ābelniece, B. 2011. Riska un krīzes komunikācija. Biznesa augstskola "Turība", Rīga.
10. Jemeljanovs V, Sulojeva J, 2012. Civilā aizsardzība. RTU Izdevniecība, Rīga.

Papildliteratūra (elektroniskās references):

1. Environmental Scienceandtechnology: <http://pubs.acs.org/journals/esthag>
2. Journal of Environmental Protection <http://www.scirp.org/journal/jep/>
3. American Journal ofEnvironmental Protection <http://www.sciencepublishinggroup.com/j/ajep>
4. Environment Protection Engineering

<http://www.journals4free.com/link.jsp?l=1725683>

5. International Journal of Environmental Science and Technology (zinātnisko publikāciju kopsavilkumi)

<https://www.springer.com/gp/environmental-sciences/sustainable-development>

6. Science of The Total Environment (zinātnisko publikāciju kopsavilkumi)

<http://www.sciencedirect.com/science/journal/00489697>

7. Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas mājas lapa

<http://www.varam.gov.lv>

8. LU Ģeogrāfijas un Zemes zinātņu fakultāte

<https://www.lu.lv/videsizglitiba/konferences/konference-vides-izglitiba-ilgtspejigai-attistibai/>

9. Eiropas Komisijas rūpniecisko emisiju likumdošana un labākās vides tehnoloģijas (IPPC birojs) <https://eippcb.jrc.ec.europa.eu/>

10. Eiropas Komisijas “Zaļā vienošanās” (“Green deal”)

https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal_en

11. Ekoloģiskās pēdas kalkulators www.footprintcalculator.org

12. Valsts Ugunsdzēsības un glābšanas dienests www.vugd.gov.lv.

13. Latvijas Republikas normatīvie akti www.likumi.lv:

a. Civilās aizsardzības un katastrofu pārvaldīšanas likums.

b. Ugunsdrošības un ugunsdzēsības likums.

c. Par radiācijas drošību un kodoldrošību.

d. MK 01.03.2016. noteikumi Nr.131 “Rūpniecisko avāriju riska novērtēšanas kārtība un riska samazināšanas pasākumi”.

e. MK 19.09.2017. noteikumi Nr.563 „Paaugstinātas bīstamības objektu apzināšanas un noteikšanas, kā arī civilās aizsardzības un katastrofas pārvaldīšanas plānošanas un īstenošanas kārtība”.

f. MK 07.11.2017. noteikumi Nr.658 “Noteikumi par civilās aizsardzības plānu struktūru un tajos iekļaujamo informāciju”.

g. MK 19.04.2016. noteikumi Nr.238 „Ugunsdrošības noteikumi”.

h. MK 08.08.2017. noteikumi Nr.440 “Valsts agrīnās brīdināšanas sistēmas izveidošanas, darbības un finansēšanas kārtība”.

i. MK 03.08.2010. noteikumi Nr.713 “Noteikumi par kārtību, kādā nodrošina apmācību pirmās palīdzības sniegšanā, un pirmās palīdzības aptiecināšanas medicīnisko materiālu minimumu”.

j. MK 03.09.2002. noteikumi Nr.400 „Darba aizsardzības prasības drošības zīmju lietošanā”.

k. MK 03.08.2004. noteikumi Nr.674 “Noteikumi par sprādzienbīstamiem, ugunsbīstamiem un īpaši svarīgiem objektiem, kuros izveidojami ugunsdrošības, ugunsdzēsības un glābšanas dienesti”.

l. MK 10.06.2003. noteikumi Nr.300 „Darba aizsardzības prasības darbā sprādzienbīstamā vidē”.